YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)
16 päivänä helmikuuta 1995 *

Yhdistetyissä asioissa C-29/94, C-30/94, C-31/94, C-32/94, C-33/94, C-34/94 ja C-35/94,

jotka Tribunal de grande instance de Charleville-Mézières (Ranska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi saadakseen ensin mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevissa rikosasioissa, joissa vastaajina ovat

Jean-Louis Aubertin,

Bernard Collignon,

Guy Creusot,

Isabelle Diblanc,

Gilles Josse,

Jacqueline Martin ja

Claudie Normand,

* Alkuperäinen kieli: ranska.

ennakkoratkaisun toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi kampaamoalalla 19 päivänä heinäkuuta 1982 annetun neuvoston direktiivin 82/489/ETY (EYVL 1982 L 218, s. 24) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. J. G. Kapteyn sekä tuomarit C. N. Kakouris (esittelevä tuomari) ja J. L. Murray,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, joita sille ovat esittäneet:

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoministeriön oikeudellisen osaston apulaisjohtaja C. de Salins ja saman osaston ulkoasiainsihteeri Ph. Martinet, ja

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja M.-J. Jonczy,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.12.1994 pidetyssä käsittelyssä esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Charleville-Mézières (Ranska) on käsiteltävinään olevissa rikosasioissa 4.10.1993 tekemällään seitsemällä päätöksellä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 26.1.1994, pyytänyt yhteisöjen tuomioistuimelta EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisua toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi kampaamoalalla 19.7.1982 annetun neuvoston direktiivin 82/489/ETY tulkinnasta (EYVL 1982 L 218, s. 24).

2 Kysymys on tullut esiin virallisen syyttäjän (ministère public) ajaessa syytettä Aubertinia, Collignonia, Creusot'ta, Diblancia, Jossea, Martinia ja Normandia vastaan kampaajan ja parturin ammattiin pääsyn edellytyksiä koskevasta säännöstöstä 23.5.1946 annetun lain nro 46-1173 (JORF 24.5.1946, s. 4539) 5 §:n nojalla. Syytetyt ovat Ranskassa asuvia Ranskan kansalaisia, jotka ovat harjoittaneet Ranskassa kampaamo- tai parturiliikettä ilman kampaajan tai parturin ammattitutkintotodistusta tai mestarintodistusta ja ilman ammattipätevyyden omaavaa liikkeenhoitajaa, jota edellytetään edellä mainitun lain 3 §:ssä, jonka mukaan "kampaamo- tai parturiliike on annettava ammattipätevyyden omaavan liikkeenhoitajan hoidettavaksi ja sopimus rekisteröitävä, jos liikkeen omistajalla ei ole kampaajan tai parturin ammattitutkintotodistusta tai mestarintodistusta".

3 Lakia nro 46-1173 on muutettu edellä mainitun direktiivin 82/489/ETY määräysten toteuttamiseksi 22.5.1987 annetulla lailla nro 87-343, jolla on täydennetty lakia nro 46-1173 Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden kansalaisia koskevilla määräyksillä (JORF 23.5.1987, s. 5650).

4 Vuoden 1987 lailla on lain nro 46-1173 3 §:n jälkeen lisätty näin kuuluva 3-1 §:

"Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden kansalaisilta ei vaadita 3 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos he ovat harjoittaneet kampaajan tai parturin ammattia muussa yhteisön jäsenvaltiossa kuin Ranskassa, ja jos tämä toiminta on täyttänyt seuraavat edellytykset:

1) Ammatin harjoittamisen on täytynyt olla todellista ja lainmukaista ottaen huomioon kampaamo- ja parturitoiminnan harjoittamista koskevat määräykset siinä jäsenvaltiossa, jossa toimintaa on harjoitettu.

2) Ammattia on lisäksi täytynyt harjoittaa itsenäisesti tai yrityksen johtajana kuuden vuoden ajan. Tämä aika lyhenee kolmeen vuoteen, jos asianomainen todistaa toimivaltaisille Ranskan viranomaisille

— joko että hän on saanut vähintään kolmivuotisen koulutuksen, josta hänellä on valtion tai toimivaltaisen ammatillisen tai toimialayhteisön toimielimen hyväksymä todistus, joka täyttää ammatinharjoittamisvaltion määräykset kampaajan tai parturin ammattiin pääsystä;

— tai että hän on harjoittanut kyseistä ammattia työntekijänä vähintään viiden vuoden ajan.

(...)"

5 Toukokuun 22 päivänä 1987 annetun lain nro 87-343 soveltamista koskevassa 27.7.1988 päivätyssä kiertokirjeessä nro 88010 määrätään, että "22.5.1987 annetun

lain säännöksiä sovelletaan myös kampaajiin ja partureihin, jotka ovat Ranskan kansalaisia, silloin kun he ovat täyttäneet edellytykset jossain muussa ETY:n jäsenvaltiossa kuin Ranskassa".

6 Syytetyt ovat korostaneet kansallisessa tuomioistuimessa, että edellä mainitun lain nro 46-1173 3 §, johon on vedottu heitä vastaan, on ristiriidassa perustamissopimuksen 52 ja 59 artiklan kanssa. Edellä mainitussa 3 §:ssä syrjitään Ranskan kansalaisia, koska lain nro 87-343 3-1 §:ssä sallitaan muiden yhteisön jäsenvaltioiden kansalaisuutta olevien kampaajien ja parturien harjoittaa kampaamo- tai parturiliikettä ilman ranskalaisilta vaadittua ammattitutkintotodistusta ja ilman velvoitetta palkata tällaisen todistuksen omaava liikkeenhoitaja.

7 Tribunal de grande instance de Charleville-Mézières on katsonut, että rikosjuttujen päättäminen riippuu edellä mainitun direktiivin 82/489/ETY tulkinnasta ja päättänyt lykätä päätöksentekoaan ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Aiheutuuko 23.5.1946 annetun lain nro 46-1173 3 ja 3-1 §:stä ETY:n kansalaisten ja Ranskan kansalaisten välille syrjintää, kun otetaan huomioon 19.7.1982 annetun neuvoston direktiivin 82/489/ETY määräysten toteuttamiseksi 22.5.1987 annettu laki nro 87-343?"

8 Kysymys on ymmärrettävä siten, että kansallinen tuomari kysyy, onko yhteisön oikeutta ja erityisesti direktiiviä 82/489/ETY tulkittava sillä tavoin, että sellainen kansallinen säädös, jossa edellytetään kampaamo- tai parturiliikkeen harjoittamiseen kyseisen jäsenvaltion kansalaisilta ammattitutkintotodistusta, mutta sallitaan, että kampaajat, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, harjoittavat kampaamo- tai parturiliikettä ilman tällaista todistusta ja ilman, että heidän on annettava liikkeenhoito tällaisen todistuksen omaavalle liikkeenhoitajalle, on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

9 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen määräyksiä henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ei voida soveltaa toimintaan, joka rajoittuu kokonaisuudessaan yhden jäsenvaltion alueelle (ks. esimerkiksi yhdistetyt asiat C-330/90 ja C-331/90, López Brea ja Hidalgo Palacios, tuomio 28.1.1992, Kok. 1992, s. I-323, 7 kohta).

10 Ennakkoratkaisupyynnön perusteluista käy ilmi, että pääasioiden rikosoikeudenkäynnit koskevat Ranskan kansalaisia, jotka harjoittavat Ranskassa kampaamo- tai parturitoimintaa ja jotka eivät väitäkään, että olisivat muussa jäsenvaltiossa hankkineet tämän toiminnan harjoittamiseen vaaditun ammatillisen pätevyyden.

11 Näissä tapauksissa mikään tekijä ei siis liity mihinkään yhteisön oikeudessa tarkoittamaan tilanteeseen, joten perustamissopimuksen sijoittautumisvapautta koskevat määräykset eivät ole sovellettavissa.

12 Direktiivin 82/489/ETY neljännestä ja viidennestä perustelukappaleesta käy ilmi, että sen tarkoituksena ei ole yhdenmukaistaa kansallisissa säädöksissä olevia määräyksiä kampaajan ja parturin ammattiin pääsystä ja ammatin harjoittamisesta.

13 On siis syytä vastata kansalliselle tuomioistuimelle, että yhteisön oikeutta ja erityisesti direktiiviä 82/489/ETY on tulkittava siten, että sellainen kansallinen säädös, jossa edellytetään tämän jäsenvaltion kansalaisilta kampaamo- tai parturiliikkeen harjoittamista varten ammattitutkintotodistusta, mutta sallitaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisten harjoittaa kampaamo- tai parturiliikettä ilman tällaista todistusta tai ilman, että heidän on annettava liikkeenhoito tällaisen todistuksen omaavalle liikkeenhoitajalle, ei ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

14 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Euroopan yhteisöjen komissiolle ja Ranskan hallitukselle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto)

on ratkaissut Tribunal de grande instance de Charleville-Mézièresin 4.10.1993 tekemillä päätöksillä esittämät kysymykset seuraavasti:

Yhteisön oikeutta ja erityisesti toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi kampaamoalalla 19 päivänä heinäkuuta 1982 annettua neuvoston direktiiviä 82/489/ETY on tulkittava siten, että sellainen kansallinen säädös, jossa edellytetään tämän jäsenvaltion kansalaisilta kampaamo- tai parturiliikkeen harjoittamista varten ammattitutkintotodistusta, mutta sallitaan muiden jäsenvaltioiden kansalaisten harjoittaa kampaamo- tai parturiliikettä ilman tällaista todistusta ja ilman, että heidän on annettava liikkeenhoito tällaisen todistuksen omaavalle liikkeenhoitajalle, ei ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

Kapteyn Kakouris Murray

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä helmikuuta 1995.

Kirjaaja

R. Grass

Neljännen jaoston puheenjohtaja

P. J. G. Kapteyn